

Aanvrager:	ARCAM
Titel:	Data - de vijfde dimensie / 5D ExpoLab 2021-2022
Gevraagd bedrag:	€ 213.324

NEGATIEF

Inleiding en samenvatting

ARCAM is een architectuurcentrum in Amsterdam waar verschillende doelgroepen, van professionals en beleidsmakers tot bewoners en toeristen, elkaar vinden in het gesprek over de ruimtelijke ontwikkeling van de metropoolregio Amsterdam. Centraal in dit gesprek staat het agenderen van actuele ontwikkelingen in de architectuur- en stedenbouw en het informeren van een breed publiek daarover.

Het programma voor de periode 2021-2022 richt zich op data (big data, real data, ICT en algoritmes) als content, als ontwerptool en op de invloed van data op de gebouwde omgeving. ARCAM stelt dat om de komende jaren goed in te kunnen spelen op de grote ontwerp vraagstukken een zinvol en innovatief gebruik van data cruciaal is. Onder de noemer 'What's Next', maakt de organisatie in samenwerking met de professionele achterban in 2021 en 2022 acht multimediale, ruimtelijke presentaties, welke vragen die spelen rondom klimaat, mobiliteit, energie, circulariteit en veiligheid in de stad analyseren en mogelijke toekomstscenario's in beeld brengen. Dit gebeurt zowel online als offline, zodat de organisatie ook ten tijde van Covid-19 kan opereren. Via het 5D ExpoLab linkt ARCAM de tentoonstellingsthema's ruimtelijk en concreet aan de stad. Het lab is gericht op het vertalen van actuele ontwikkelingen naar ontwerp opgaven en het onderzoeken van kansrijke toepassingen van data(sets) als ontwerptool. Bij het ontwikkelen en uitvoer van de tentoonstellingen zijn verschillende ontwerpers, curatoren, inhoudelijke experts en partners betrokken, waaronder Cognizant, Rebel Group en Datalab Amsterdam op het gebied van data en de HvA, Why Factory en AMS op het gebied van onderzoek.

Financiële analyse

ARCAM vraagt een bedrag aan van € 213.324 binnen de Regeling 1- en 2-jarig activiteitenprogramma voor een 2-jarig programma. In 2020 is ARCAM ondersteund vanuit de Deelregeling Activiteitenprogramma's van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie. Er is bij ARCAM sprake van een gediversifieerde financieringsmix waarbij partners, bedrijven, publieke en private fondsen en overheden allemaal meedoen zonder dat een van die categorieën het inkomstenmodel duidelijk domineert. De financiële positie van ARCAM is redelijk. Zowel het vermogen om op korte als op lange termijn aan verplichtingen te voldoen, zit aan de onderkant van wat algemeen wenselijk is. Het vermogen om tegenvallers op te vangen is op orde dankzij een bescheiden eigen vermogen. ARCAM onderschrijft de fair practice code en past deze actief toe.

Overwegingen van de adviescommissie

De adviescommissie spreekt haar waardering uit voor de rol die ARCAM speelt binnen de infrastructuur van de stad Amsterdam. Het is een ontmoetingsplek waar zowel toeristen, als inwoners van de stad op een toegankelijke manier geïnformeerd worden over actuele stedelijke ontwikkelingen. De commissie meent dat de vragen die de organisatie stelt in het programma 'What's Next', waarin de impact van data op de stad vanuit verschillende dimensies wordt belicht, relevant en actueel zijn binnen de context van Amsterdam. Het bespreken van deze thema's en deze begrijpelijk maken voor een breed publiek past bij de kerntaak van het instituut.

Ondanks deze positieve geluiden is de adviescommissie niet overtuigd door de aanvraag. Hoewel ze potentie ziet in de thema's, mist ze een vertaalslag hiervan richting een programma dat op nationaal niveau van betekenis is voor het architectuurveld.

Hoewel de commissie potentie ziet in de gekozen thema's, is ze niet overtuigd van de vertaling hiervan naar de beoogde activiteiten. De commissie plaatst kanttekeningen bij de inhoudelijke en artistieke uitwerking van de tentoonstellingen. Als eerste mist de commissie overwegingen die betrekking hebben op de ethische vraagstukken die het gebruik van datasets met zich meebrengen, bijvoorbeeld over eigenaarschap. Ten tweede vindt ze de (deel)thema's te globaal en oppervlakkig toegelicht. Ze had graag een sterkere koppeling gezien tussen de thema's, data en ontwikkelingen binnen de architectuur. Ten derde noemt de commissie de artistieke uitwerking en de gekozen presentatievormen weinig overtuigend. Hoewel de commissie onderschrijft dat ARCAM een complex gebouw heeft met beperkte ruimte en ze zodoende de ambitie begrijpt om het gehele gebouw te gaan gebruiken als expositieruimte, mist ze op dit punt een overtuigende artistieke visie. Ze had graag namen gezien van betrokken kunstenaars of ontwerpers om de kwaliteit van de tentoonstellingen en de waarde voor het vakgebied goed te kunnen beoordelen. Als laatste vraagt de commissie zich af wat de meerwaarde gaat zijn van de maquette en tijdlijn voor het architectuurveld. De vorm acht ze weinig vernieuwend en ook hier mist ze een artistieke uitwerking. In relatie tot het criterium publieksbereik reageert de commissie gematigd positief op het voorstel van ARCAM. De instelling onderscheidt verschillende doelgroepen, maar weet de commissie niet te overtuigen dat ze met dit programma naast lokale en regionale doelgroepen ook landelijk publiek weet te bereiken. Dit lokale bereik en draagvlak ziet de commissie ook terug in de gekozen partners die overwegend afkomstig zijn uit de regio Amsterdam.

Alles overziend is de commissie niet overtuigd van de mate waarin het programma op nationaal niveau een betekenisvolle bijdrage gaat leveren aan de Nederlandse architectuursector. De commissie erkent het belang van ARCAM als lokaal architectuurcentrum, maar is van mening dat het programma in de huidige vorm deze lokale functie onvoldoende overstijgt om in aanmerking te komen voor ondersteuning in deze regeling.

Kijkend naar de criteria van de regeling beoordeelt de commissie de artistieke en maatschappelijke waarde van het activiteitenprogramma als voldoende. De relevantie van de gekozen thematiek voor het vakgebied en de mate van divers publieksbereik worden door de commissie ook als voldoende beoordeeld. Tot slot vindt de commissie de consistentie in doel en opzet van het programma matig.

Advies van de commissie aan het bestuur

De commissie adviseert het bestuur deze aanvraag niet te honoreren. Ze verwacht, na bestudering van de aanvraag en op basis van bovenstaande overwegingen niet dat de instelling in voldoende mate aansluit op de doelstellingen van de Regeling 1- en 2-jarig activiteitenprogramma en een waardevolle bijdrage zal leveren aan het veld.